

Lehdistötiedote

Luxemburg, 5. joulukuuta 2018

Tarkastajat: EU:n Afrikka-hätärahasto on joustava mutta ei riittävän kohdennettu väline

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen uuden kertomuksen mukaan EU:n Afrikka-hätärahasto on joustava tukiväline muun muassa elintarvikkeiden, koulutuksen, terveyden, turvallisuuden ja kestäväen kehityksen aloilla. Rahaston tavoitteet ovat kuitenkin liian laajoja toiminnan ohjaamiseksi Afrikan eri alueilla, ja Euroopan komission on ollut vaikea mitata, missä määrin rahasto on saavuttanut tavoitteensa. Tarkastajat havaitsivat puutteita myös rahaston täytäntöönpanossa. He panivat merkille, että rahaston hankkeissa ilmenee samankaltaisia viivästyksiä kuin perinteisessä kehitysavussa.

EU:n Afrikka-hätärahasto perustettiin vuonna 2015 edistämään pitkän aikavälin vakautta ja puuttumaan sääntelemättömän muuttoliikkeen ja pakkomuuton perimmäisiin syihin. Rahastoon on nyt koottu 4,1 miljardia euroa, ja siitä tuetaan toimia 26 maassa kolmella Afrikan alueella: Sahelissa ja Tšad-järven alueella, Afrikan sarvessa ja Pohjois-Afrikassa. Tarkastajat arvioivat, onko rahasto suunniteltu hyvin ja onko sen täytäntöönpano onnistunut. He perehtyivät Nigerissä ja Libyassa toteutettuihin hankkeisiin, sillä näiden maiden alueille osoitettiin suurin määrä varoja.

”EU:n Afrikka-hätärahaston tarkoituksena on nimenomaan vaikuttaa muuttoliikkeeseen”, toteaa kertomuksesta vastaava Euroopan tilintarkastustuomioistuimen jäsen Bettina Jakobsen.

”Ennennäkemättömät haasteet ja asianomainen budjetti huomioon ottaen rahaston olisi pitänyt olla kohdennetumpi ja ohjata tukea erityistoimiin, joilla todennäköisesti saadaan aikaan mitattavia vaikutuksia.”

Rahaston tavoitteet on pidetty mahdollisimman laajoina, jotta tukikelpoisiksi voidaan katsoa mahdollisimman monia toimia. Laaja-alaisuuden ansiosta tukea on voitu mukauttaa sopivaksi erilaisiin ja muuttuviin tilanteisiin. Laajuudesta ei kuitenkaan ole niin suurta hyötyä, kun toimintaa ohjataan eri alueilla ja kun mitataan vaikutusta. Komissio ei analysoinut ja kvantifioinut tarpeita kattavasti; se ei määrittänyt, mihin kriiseihin erityisrahastolla on tarkoitus puuttua, eikä määritellyt rahaston käytettävissä olevia keinoja. Tämä heikentää komission kykyä osoittaa, että on määritetty oikeat painopistealat ja että hyväksytyt toimet ovat tarkoituksenmukaisimpia painopistealojen käsittelemiseksi. Rahoittajien resurssien ja valmiuksien yhdistäminen ei myöskään ole vielä riittävän vaikuttavaa.

Lehdistötiedotteessa esitetään Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen keskeiset tiedot. Erityiskertomus löytyy kokonaisuudessaan sivustolta www.eca.europa.eu.

ECA Press

Mark Rogerson – Tiedottaja

Puh. (+352) 4398 47063

Matkapuhelin (+352) 691 55 30 63

Damijan Fišer – Lehdistöavustaja

Puh. (+352) 4398 45410

Matkapuhelin (+352) 621 55 22 24

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

Sähköposti: press@eca.europa.eu @EUAuditors

eca.europa.eu

Rahasto käynnisti hankkeita nopeammin kuin perinteinen kehitysapu. Sen avulla onnistuttiin yleisesti ottaen nopeuttamaan sopimusten tekemistä ja ennakkomaksuja, joskin hätärahastolta olisi voinut odottaa vieläkin ripeämpää toimintaa. Rahasto kohtasi haasteita, jotka viivästyttivät hankkeiden toteuttamista samaan tapaan kuin perinteistenkin välineiden kohdalla. Tarkastajat havaitsivat lisäksi samanlaisia viivästyksiä hankkeissa, jotka liittyivät turvallisuuden ja rajavalvonnan tapaisiin aloihin.

Hankkeiden valintamenettelyt vaihtelivat alueittain. Ehdotusten arviointiperusteet eivät olleet riittävän selkeitä ja dokumentoituja. Aina ei myöskään perusteltu hyvin, miksi hankkeet kannatti rahoittaa nimenomaan tästä rahastosta. Tarkastajat havaitsivat esimerkkejä hankkeista, joissa vastattiin samanlaisiin tarpeisiin kuin muilla EU:n välineillä ja joissa saattoi olla päällekkäisyyksiä muiden EU:n tukien kanssa.

Usein hanketavoitteet eivät olleet täsmällisiä ja mitattavissa, eikä tuloksellisuusindikaattoreille ollut asetettu lähtötasoa. Kukin kolmesta alueesta käyttää tuloksellisuuden seurannassa eri järjestelmää, sillä yhteinen järjestelmä ei ole vielä toiminnassa. Tiedotus- ja seurantajärjestelmien runsaus tarkoittaa, että Afrikka-hätärahaston kokonaisuudessaan saavuttamista tuloksista ei ole yhtenäistä ja kattavaa kuvaa. Tarkastajien mukaan tuloksellisuuden mittaaminen on tärkeä tilivelvollisuuden osatekijä, onhan kyse 3,7 miljardista EU:n varoja.

Tarkastetut hankkeet olivat varhaisessa täytäntöönpanovaiheessa, mutta niistä oli jo alettu saada tuotoksia. Afrikka-hätärahasto on myötävaikuttanut toimiin, joilla vähennetään Afrikasta Eurooppaan suuntautuvan sääntelemättömän muuttoliikkeen määrää. Tätä panosta ei kuitenkaan voida mitata tarkasti.

Tarkastajat esittävät komissiolle useita suosituksia, joiden tarkoituksena on parantaa tavoitteiden laatua, tarkistaa hankkeiden valintamenettelyjä sekä nopeuttaa täytäntöönpanoa ja kehittää seurantaa.

Toimittajille tiedoksi

Afrikka-hätärahasto on ehdottomasti suurin EU:n tähän mennessä perustamista neljästä erityisrahastosta. Sen tämänhetkinen kokonaisarvo on 4,1 miljardia euroa. Tästä määrästä 3,7 miljardia on peräisin EU:n talousarviosta ja Euroopan kehitysrahastoista. EU:n jäsenvaltiot, Norja ja Sveitsi myönsivät rahoitusta 451 miljoonaa euroa, josta sekä Saksan että Italian osuus on yli 100 miljoonaa euroa.

Euroopan tilintarkastustuomioistuin esittää erityiskertomuksensa Euroopan parlamentille ja EU:n neuvostolle sekä muille kiinnostuneille tahoille, kuten kansallisille parlamenteille, elinkeinoelämän sidosryhmille ja kansalaisyhteiskunnan edustajille. Valtaosa tilintarkastustuomioistuimen kertomuksissa esitetyistä suosituksista pannaan täytäntöön. Suositusten korkea täytäntöönpanoaste osoittaa, että tilintarkastustuomioistuimen työstä on hyötyä EU:n kansalaisille.

Erityiskertomus nro 32/2018: ”Euroopan unionin Afrikka-hätärahasto: joustava mutta painopiste puuttuu” on saatavilla tilintarkastustuomioistuimen sivustolla eca.europa.eu 23:lla EU:n kielellä.
